

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacros. Concilii Tridentini Canones Et Decreta

Gallebart, Jean

Coloniæ Agrippinæ, 1621

Sessio Decimaquarta, Qvæ Est Qvarta Svb Ivlio III. Pont. Max. Celebrata
Die XXV. Nov. M. D. LI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39157

SESSIO DECIMA QVARTA,

QVÆ EST QVARTA

SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV. NOV. M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis & Penitentia & extrema Vnctionis Sacramentis.

ACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuncijs, quamuis in decreto de a Iustificatione multus fuerit

a Supra Sess. 6. cap. 14.

de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem & plenionem definitionem tradidisse; in qua demonstratis & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.

REMISSIONES.

DE Pœnitentiæ Sacramento bene scripserunt Theologi cū Magistro in 4. dist. 14. D. Thom. p. 3. q. 84. Vbi P. Egid. de Conink. tract. de Sacram. disp. 1. cum sequentibus doctiss. P. Soar. tom. 4. de Pœnit. Petr. de Ledesin. in summa part. 1. tract. de Pœnitentiâ, Viuald. in Candelabro Aureo de Sacrament. Par. Valeri Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. Cardin. Bellarm. de Pœnit. Par. Henriq. in summa lib. 4. Gregor. de Valentia, tom. 4. disput. 7. quæst. 3. cum tribus sequent. P. Luc. Pinell. de Sacrament. Pœnitentiæ.

CAPVT I.

De necessitate & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga DEVM esset, vt iustitiam, in Baptismo ipsius beneficio & gra-

gratia susceptam, constanter tuerentur: non fuisset opus, aliud ab iplo Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. *a* Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. *b* Fuit quidem Pœnitentia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismo Sacramento ablui periiissent, vt, peruersitate abiecta & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio & pio animi dolore detestarentur; vnde Propheta ait: *c* Conuertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: *d* Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo iniciendis pœnitentiam commendans, dicebat: *e* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum, Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit; cum mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: *f* Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos & deleos post Baptismum lapsos, Apostolis & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tamquam hæreticos explorat atq; condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes

a infra Can.*z* Psal. 102.

Ephes. 2.

Sic Innoc. 1.

Epist. q. inter

Epist. Aug.

Nā quamuis

remissa,

6. & Cy-

priani ab

Aug. ratius

lib. 2. contra

Iulian. c. 8.

Quam beni-

gna, quam

necessaria.

b supra Sess.

6. cap. 4. de

instit. Conc.

Cabilon. c. 8.

c Ezech. 18.*d* Luc. 13.*e* Act. 2.*e* agunt. & c.

Propria de

cons. dist. 4.

qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

REMISSIONES.

Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. cap. 2. q. 1. art. 1. verf. de Pœnitentiæ Sacramento. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. disp. 135. num. 10. P. Egid. de Conink. de Sacrament. & censur. tom. 1. q. 66. num. 140. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. num. 39. cum seqq.

CAPVT II.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ & Baptismi.

Alterum hoc Sacramentum a multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè distat: constat certè, Baptismi ministerium iudicem esse non oportere; cùm Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. b Quid enim mihi, inquit Apostolus, de ijs, qui foris sunt, iudicare? Secùs est de domesticis fidei, quos Christus Dominus c lauaro Baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo abluì, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sisti voluit; vt per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius præterea est Baptismi, & alius Pœnitentiæ fructus. per Baptismum enim Christum d induentes, noua prorsus in illo efficiuntur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus & laboribus, diuina id exigente iustitia, petuenire nequam possumus: s vt meruò pœnitentiæ laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. Est 7 autem

a supr. Sess. 4. de iustif. c. 14. & infra Can. 4.

b 1. Cor. 5. in fi. c. multi. 2. q. 1. c. gaudentes, de diuor. c. 1. Cor. 12. b. c. verbum, de pœn. dist. 1.

d Galat. 3.

prædicatio
declaratio
sacerdotum

REMISSIONES.

^a Vide P. Egid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 68. art. 3. num.
41. Gregor. de Valentia, tom. 4. disput. 7. q. 1. puncto. 5. P. Socin.
tom. 4. disp. 17. sect. 1. §. Secunda veritas Fidei, P. Valer. Regin. in praxi
fori pœn. lib. 28. n. 38.

^β *Vt meritò Pœnitentiæ laboriosus, &c.*] Vide Nau. in cap. vi. de
pœn. dist. 7. §. Quod quamuis, num. 10. & 11. Sayr. de Sacram. in generali
5. c. 1. q. vnic. art. 2. vers. de Pœnit.

^γ *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad
salutem necessarium.*] Vide P. Henric. in sum. lib. 4. c. 2. §. 2. P. Valer.
Regin. in praxi fori pœn. lib. 6. num. 42.

CAPVT III.

De partibus & fructu huius Sacramenti.

DOcet præterea sancta Synodus s^c Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipsius vis sita est, in illis ministris verbis positam esse: Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam indubitaliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiali nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria. Sunt β autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, a nempe Contritio, Confessio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, huius ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs & cum deuotione hoc Sacramentum peccipientibus, conscientiæ pax ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, summe eorum sententias damnat, qui Pœnitentiæ partes, incertos conscientiæ terrores & fidem esse contendunt.

^a Supra Sess.
6. de re iust.
cap. 14. & infra
Can. 4.

REMISS.

REMISSIONES.

Sacramenti Pœnitentiæ formam. *¶* Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 5. vers. in Pœnitentiæ Sacramento. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 8. à num. 49.

¶ Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentiæ actus. Vide Nau. in man. prælud. 10. nu. 3. & in sum. de pœnit. dist. 5. nu. 18. Sayr. d. lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 7. vers. Ad primum in med. P. Henric. in sum. lib. 4. cap. 9. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. à num. 27. & præcipue, num. 32.

CAPUT IV.

De Contritione.

Contritio, à quæ primum locum inter dictos pœnitentiæ actus habet, animi dolor *¶* ac detestatio est peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapsio ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solum cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere; iuxta illud: *¶* Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaticati estis; & facite vobis cor nouum & spiritum nouum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores considerauerit, *¶* Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: *¶* Laboraui in gemitu meo; lauabo per singulas noctes lectum meum: *¶* Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ; & alios huius generis: facile intelliget, eos ex vehementi quodam antea vitæ odio & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etiam Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemq; Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni; sine Sacramenti voto, quod

a supra Sessio 6. de iustif. c. 6. & 14.
b infra. Can. 1.
c Ezech. 18.
d Psal. 50. c. Et uerit. d. pan. dist. 1. s. 10. am. de pan. dist. 1. c. 1. sal. 6. & Esa. 38.

K in illa

In illa includitur, non esse adscribendam. y illam verò *Contritionem imperfectam*, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse & Spiritus Sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore vtiliter & concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem quidem calumniantur Catholicos scriptores, qui tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absq; bono motu suscipientium gratiam conferre: quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falsò docent; Contritionem esse exortam & coactam, non liberam & voluntariam.

*a Ionæ 3.
Matth. 12.
Luc. 11.
e. quamobrè,
de pœn. dist. 10.*

REMISSIONES.

*V*ide Pat. Henric. in sum. lib. 4. cap. 17. cum seqq. Balduin. Juniorum super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 3. Pat. Aegid. de Sacram. tom. 1. q. 68. n. 30. & tom. 2. disp. 1. dub. 2. n. 13. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Pœnitentiâ, cap. 4. & 7. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnitentiæ tract. de Contrit. §. *De detestatio.* Vide P. Paul. Comitoli. responsorum moral. lib. 4. q. 32. num. 2. vers. Qui verò. y *illam verò Contritionem imperfectam, &c.* Vide Pat. Henric. in sum. lib. 4. cap. 17. §. 4. & c. 26. §. 5.

CAPVT V.

De Confessione.

*b Luc. 1. &
17. Iac. 1.
1. Ioh. 1.
infra Can. 6.*

*E*X institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicita, vniuersa Ecclesia semper intellexit institutum etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem &

& omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariâ
 existere: quia Dominus noster Iesus Christus, a terris
 ascensus ad cœlos, sacerdotes sui ipsius vicarios reli-
 quit, tamquam præfides & iudices, ad quos omnia mor-
 talia crimina deferantur, in quæ Christi fideles cecide-
 rint: quo, pro potestate Clauium remissionis aut reten-
 tionis peccatorum, sententiam pronuncient. Constat e-
 nim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere
 non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis in-
 iungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non
 potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declara-
 sent. *b* Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus *β* omnia
 peccata mortalia, quorum *γ* post diligentem sui discussionem
 conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si
 occultissima illa sint, & tantum aduersus duo ultima
 Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam ani-
 mum grauius sauciant, & periculosiora sunt ijs quæ in
 manifesto admittuntur; nam venialia, quibus à gratia
 Dei non excludimur, *d* & in quæ frequentius labimur,
 quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem præsum-
 ptionem in Confessione dicantur, quod piorum homi-
 num vsus demonstrat; taceri tamen citra culpam, mul-
 tisque alijs remedijs expiari possunt. Verum, cum vni-
 uersa mortalia peccata, etiam cogitationis, *e* homines iræ
 filios, & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium
 etiam veniam, cum aperta & verecunda Confessione, à
 Deo querere. Itaque dum omnia, *δ* *ε* quæ memoriæ occurrunt
 peccata, Christi fideles confiteri student, proculdubio
 omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt. Qui
 verò secus faciunt, & scienter aliqua recinent, nihil di-
 uinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt.
 Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere,
 quod ignorat, medicina non curat. *ζ* Colligitur præterea,
 etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse,
 quæ speciem peccati mutant: quod sine illis peccata ipsa
 neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudici-
 bus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate crimi-

a Ioh. 20.
Matth. 18.
c. veroum. de
pan. dist. 1.
et c. adhuc.
de pœn. dist. 1.

b inf. Can. 8

c Dent. 5

d sup. Sess. 6.
Can. 23. c. ad-
huc. et c. de
quotidian. de
pan. dist. 3.

e Ephes. 2

Incipit Tractatus
 de declaratione
 peccatorum

num rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere, vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis exco- gitatas fuisse; aut vnâ tantum circumstantiam confiten- dam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impos- sibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. Constat enim, nihil aliud in Ecclesia à pœni- tentibus exigì, quàm vt, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia suâ sinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Domi- num & Deum suum mortaliter offendisse meminerit; reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non oc- currunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse

a. P. sal. t.

intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dici- mus: *a* Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa ve- rò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata dete- gendi verecundia, grauis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per Abolutionem certissimè conferuntur. *x.* *Ceterum, quò ad modum confitendi secretò apud solum sacerdotem, et si Chri- stus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum sce- lerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exem- plum, tum ob Ecclesie offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc diuino præ- cepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præsertim secreta, publica essent*

b. Conc. Cabi- louen. c. 33.

Confessione aperienda. Vnde cum à sanctissimis *b* & an- tiquissimis Patribus, magno vnanimiq; consensu secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modò etiam vitur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque à Patribus in Concilio Lateranensi congregatis i- nitium habuisse docere non verentur. Neq; enim per La- teranense Concilium Ecclesia *d* statuit, vt Christi fideles

c. infra Con. 8. c. 14.

d. Conc. La- teran. sub

Innoc. III. cap. 21. c. 6.

mnu vtrius- que, de pœn.

e. remiss.

con-

confiterentur, quod iure diuino necessarium & institutum esse intellexerit; *sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur.* Unde iam in vniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc S. Synodus maximè probat & amplectitur, tamquam pium & meritò retinendum.

DECLARATIONES.

1. Ceterum, quò ad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem.]
Die 20. Iun. an. 1602. in generali congregat. S. N. Vniuersalis Inquisitionis habitè in palatio Apostolico in monte Quirinali coram S. D. N. Domino Clemente diuina providentia Pap. VIII. proposita questione: Vtrum liceat per literas seu per internuntium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri: & ab eodem absente absolutionem obtinere: SS. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardinalib. contra hæreticam prauitatem generalib. inquisitoribus maturè ac diligèter considerata, hanc propositionem, scil. *licere per literas seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere:* ad minus vti falsam, temerariam & scandalosam damnauit & prohibuit: præcepitque, ne deinceps ista propositio publicis priuatisquelectionibus, concionibus & congressibus doceatur, neve vquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputationem tractauerit, ni forsan impugnando, seu ad praxim directè vel indirectè dixerit, præter excommunicationem late sententiæ, quam ipso facto incurrat, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque dignitate fulgente, etiam S. R. E. maiori pœnitentiario, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolui, alijs etiam pœnis arbitrio infligentis subiaceat.

REMISSIONES.

1. Vide Nau. in man. c. 2. nu. 1. ad 5. & c. 2. nu. 30. & 34. & c. 27. n. 269. & in sum. de pœnit. dist. 1. n. 18. P. Henriq. in sum. lib. 5. ca. 1. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Sacram. Pœnit. c. 8. à principio, P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confessione, c. 1. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. & censur. to. 2. disp. 4. à n. 27. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 6. à n. 28.

§ *Omnia peccata mortalia.*] Quod laici, qui tantum habent venia-
lia, non obligantur perse confiteri, cum non sint materia necessaria,
tenent omnes. Regulares tamen videntur ex statuto, & consuetudi-
ne obligari sub veniali, vt aliquod ex his fateantur semel in mense,
aut ex alijs à quibus iterum fuerat absolutus; quia videtur aliquo
modo confiteri eo tempore, resoluunt P. Henriq. li. 4. cap. 4. in fine,
P. Azor. inst. moral. p. 1. li. 7. c. 28. q. 3. P. Soar. tom. 4. disp. 36. sect. 3. n. 6.
P. Valeri. Reginald. d. lib. 6. num. 44. P. Egid. d. tom. 2. disput. 5. à num.
51. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. cap. 7. dub. 2. & ca. 8. post princip.
¶ *Post diligentem sui discussionem.*] Quod pœnitens præmittere de-
beat debitam, & diligentem conscientiaë discussionem, post multos,
quos refert, docent P. Henriq. li. 5. c. 5. à princip. Petr. Ledesm. d. tract.
de Pœnit. c. 16. c. 16. c. 16.

¶ *Quæ memoria occurrunt.*] Vide Nau. in man. c. 21. n. 35. P. Henriq.
d. lib. 5. c. 3. §. 4.

¶ Vtrum si quis in confessione facta hoc anno aliqua peccata mor-
talia omiserit per obliuionem excusabilem, vel aliquam causam ra-
tionabilem, teneatur vt præcepti Ecclesiastici statim confiteri e-
dem peccata? Negant post Victor. & Nauarr. P. Valer. Reginald. d.
praxi fori pœnit. lib. 6. num. 49. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess.
c. 7. dub. 3.

¶ *Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.*] Vide Nauarr.
Man. cap. 6. num. 3. & in cap. Consideret, de Pœnit. dist. 5. num. 10.
cum seqq. Pat. Henriq. in sum. lib. 5. cap. 6. cum seqq. Sayr. in clar.
reg. lib. 2. cap. 3. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 110. cum seqq. P. E-
gid. d. tom. 2. disp. 7. num. 8. cum sequentib. Petr. Ledesm. d. tract. de
Pœnit. cap. 18. P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Conf. cap. 7.
cum seqq.

¶ *Sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, &c.*
Concordat cap. Omnis vtriusq; sexus, de Pœnit. & Remiss. Vide P.
Henriq. in sum. li. 4. c. 3. §. 2. lit. I. P. Egid. d. tom. 2. disp. 5. à num. 45.
P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. c. 7.

¶ An hic annus computetur à Paschate vsque ad Pascha? Affir-
mant Pat. Soar. tom. 4. disput. 36. sect. 3. num. 8. P. Azor. instit. mo-
ral. p. 1. lib. 7. cap. 28. quæst. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 56. P.
Egid. d. disput. 5. num. 56. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. cap. 7.
dub. 1.

¶ An satisfaciatur huic præcepto quocunque anni tempore confite-
ndo? Negant Victor. in sum. num. 137. P. Henriq. lib. 4. cap. 4. num. 7.
P. Valqu. quæst. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. P. Egid. d. disp. 5. num. 57.
cum seqq.

CAPVT VI.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione.

Circa ministrum autem huius Sacramenti, declarat
 sancta Synodus, falsas esse & à veritate Euangelij
 penitus alienas doctrinas a omnes, quæ ad alios quosuis
 homines præter Episcopos & Sacerdotes, Clauium mini-
 sterium perniciosè extendunt; putantes verba illa Domi-
 ni, *b* Quæcumq; alligaueritis super terram, erunt alligata
 & in cælo; & quæcumq; solueritis super terram, erunt so-
 luta & in cælo; *c* & Quorum remisistis peccata, remit-
 tuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes
 Christi fideles indifferenter & promiscuè, *d* contra insti-
 tutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, vt quiuis
 potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem
 per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta verò
 per spontaneam confessionem, cuiuscumq; factam. Do-
 cet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenen-
 tur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collaram,
 tamquam Christi ministros, functionem remittendi pec-
 cata exercere; eosq; præuè sentire, qui in malis sacerdoti-
 bus hanc potestatem non esse cõtendunt. *e* Quamuis au-
 tem Absolutio sacerdotis alieni beneficij sit dispensatio;
 tamen non est solum nudum ministerium, vel annunci-
 andi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed
 ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à iudice sen-
 tentia pronuntiatur. atq; ideò non debet pœnitens ad eò
 sibi de sua ipsius fide blandiri, vt etiam si nulla illi adsit
 contritio, aut sacerdoti animus seriò agendi & verè ab-
 soluendi desit; putet tamen se, propter suam solam fi-
 dem, verè & coram Deo esse absolutum. nec enim fides
 sine Pœnitentia remissionem vllam peccatorum præsta-
 ret; necis esset, nisi salutis suæ negligentissimus, *f* qui sa-
 cerdotem ioco se absoluentem cognosceret; & non
 alium, seriò agentem, sedulo
 requireret.

a *infra* Can. 10.*b* *Matth.* 16. & 18.*c* *Isa.* 20.*d* *supra* Sess. 7. de Sacram. Can. 10.*e* *c. secundum* Eccles. 19. dist. 6. c. non nocet. 1. q. 1.*f* *infra* Can. 9.

Vide post finem huius libri.

K 4

REMIS-

REMISSIONES.

^a Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 1. c. 1. P. Ægid. de Sac. tom. 2. disp. 8. per totum.

^β Qui Sacerdotem ioco se absoluentem, &c.] Vide P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 11. §. 6. lit. N.

CAPVT VII.

De casuum reservatione.

^a c. si Episcopus, de pœn. in 6. ^b c. si quis suadente, 17. ^g q. 4. c. ita quorumdam, de iud. c. conquest. de sent. excom. ^g quicūq. eo. iii. in 6. ^h c. 2. eod. tit. in Clement. de si dominum, de pœn. in extrauag. comm. cum sim. Rom. 13. ^c Vide Sess. 24. c. 6. post matrimonium. ^d c. felicis, de pœn. in 6. c. pastoralis, de off. ord. c. cupientes, de pœn. in Clem. inter cunctas. ^e §. duos, de pœn. in extrauag. comm. Cales. Episc. 2. cap. 2. & 4. Carthag. c. 11. & 76. Tolitan. cap. 12.

²⁰ Quoniam igitur natura & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur, & persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibusuis, sed à summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur. ^b vnde mentio Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suscipere potuerunt peculiari iudicio reservare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin ^β & hoc idem c. Episcopis omnibus in sua cuiq. diocesi in edificationem tamen, non in destructionem, liceat; pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus ² excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantum in extera politica, sed etiam coram Deo vim habere. ^d verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis peccat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ^e & vt nulla sit reservatio in articulo mortis: ³ atque ideo ^h omnes sacerdotes ² quoslibet penitentes à quibusuis peccatis & censuris absolueri possunt; extra ⁴ quem articulum sacerdotes cum ⁵ & nihil possint in casibus reservatis, id vnum peni-

pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

DECLARATIONES.

- 1 Sed à summis dumtaxat sacerdotibus absolventur.] Idem etiam possunt Prælati Regulares in Regulares sibi subiectos, & inferiores Episcopis seculares, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem in loco, & nulli Diœcesi, nec ipsi, nec eorum subditi, substant.
  - 2 Excommunicationis censura annexa est.] Regulares non possunt ex privilegijs, præsertim ex illo, quod mare magnum appellant, eis concessis, absolvere quemquam in casibus quos Episcopus sibi reseruat, nec possunt absolvere ad cautelam, tam in exteriori, quàm in interiori foro eos, qui incidisse videntur in Bullam Cœnae Domini. At omnes, qui audiunt confessiones, possunt absolvere à casibus Episcopo reseruatjs virtute Bullæ tubilari indictæ à summo Pœnitenti, cum facultate absoluedi à quibuscunq; enormitatibus reseruatjs Sedi Apostolica, etiam in Bulla Cœnae Domini: sed hoc nõ contingit ipsis virtute privilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum ipsis Regularibus, & Cõfraternitatibus, vtpotà Rosarij, & aliorum prout in locorum: vt in libro literarum fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem qui sunt nullius Diœcesis, qui, vt supra, possunt reseruare sibi casus.
  - 3 Atq; ideo omnes Sacerdotes.] Etiam si isti Sacerdotes essent excommunicati, & denunciati extra quem articulum, scilicet mortis, cum nihil possint, grauiter etiam peccant, excommunicationemque incurunt.
- Regulares per privilegium, quod mare magnum vocatur, facultatem non habent absoluedi pœnitentes, in casibus Episcopis reseruatjs. Quamobrè neque Mendicantes, neq; Iesuitæ, neq; alij vigore magni maris absoluedi possunt à casibus reseruatjs Episcopo.
- Confessores in vim privilegiorum Rosarij non absolunt confitentis à casibus reseruatjs Episcopo, nisi privilegia ipsa talè habeant facultatem, vel sint obreata, vel confirmata post Concil. Triid. Quare, fratres Mendicantes, & cuiuscunq; ordinis Regulares, in vim privilegiorum, non absolunt à casibus Episcopo reseruatjs. Cõgregatio censuit, Anno 1587. die 30. Ianuar. Episcopum posse aduersus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, etiam vsque ad excommunicationem procedere: etsi enim c. Omnis viri, q. sexus, de pœnitent. & remiss. ab Ecclesia velitarcedendos, ea tamen pœna differt ab Excommunicatione, iuxta Couar. in c. Alma mater, de sentent. E. comm. Episcopus ergo potest aggravare pœnas à iure communi statutas, quia cum tales confessionem & communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Episcopo excommunicari possunt. Quia etiam eadẽ Congregatio eadem die

die censuit; Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas imponere posse, cum hæc aliquando magis amoveantur. Verum tamen eadem Congregatio die supradicta censuit non expedire, ut Episcopus sibi referuet absolutionem eorum, quæ temporibus sic constitutis negligunt confiteri, & communicare.

REMISSIONES.

Vide P. Henriq. in sum. li. 6. c. 9. §. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 1. num. 25. P. Ægid. de Coniuck. de Sacrament. censur. tom. 2. disp. 8. à nu. 75.

Cum nihil possint in casibus reservatis.] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit. Regulares per privilegium, quod mare magis vocatur, facultatem non habent ab soluendi pœnitentes à casibus Episcopis reservatis. refert Fr. Ludou. Beja respons. casuum conscient. 2. casu 21. in fin. vers. Nunc tamen, & p. 3. casu 7. in fin. vers. Hoc tamen qui etiam resoluit, postea per Gregor. XIII. fuisse specialiter confirmatum, ut possint absolovere, & hanc concessionem fuisse viue oraculo factam Patribus Societat. Iesu, eaque per communicationem gaudere omnes Mendicantes, & multi sapientissimi Doctores indistinctè tenent, Concilium in præsentem non intendere de antiquo Regularium privilegio, quod iuri Communi inferum habet ratione favoris, sicut & ius commune; & posse Regulares absolovere à reservatis Episcopo casibus etiam post Concil. Trid. huiusmodi subscribere P. Henriq. in sum. li. 6. cap. 6. §. 4. P. Mart. Dequir. magic. l. 6. c. 1. sect. 3. in med. pag. mihi 477. Fr. Emman. quæst. gul. tom. 1. qu. 61. art. 1. & 3. cum seq.

Quod pœnitens vigore facultatis à Summo Pontifice concessæ Societati cum clausula, ut ingrediens in talem Societatem possit solvi ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, etiam absolvi à quicquidque reservatis Episcopo tam à iure quàm ab homine, resoluit Fr. Ludou. Beja respons. casuum conscient. 2. casu 21. per totum.

Quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuiusque diocesi, in absolutionem tamen non in destructionem, &c.] Posse Episcopum referre sibi casus plus, minusve, iuxta maiorem, vel minorem conscientiarum, quos in sua diocesi habet, idoneitatem, capacitatem, & conditionem resoluit Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verbo Casus conscient. pag. 88.

Vtrum sicut Episcopus per hunc tex. dispensat in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus nisi sint ad forum contentiosum deductæ, & nisi ex homicidio homicidario proveniant, ita etiam possint Abbates habentes iurisdictionem quasi episcopalem dispensare? Affirmat Floref. vari. li. 3. q. 2. 4. in fine.

Veruntamen præ admodum, &c.] Vide Sayr. de Sacram. in p. li. 2. c. 8. q. 2. art. 2. vers. Secunda in fine.

¶ *Ut nulla sit reservatio in articulo mortis, &c.*] Vide Nauar. conf. 15. de pœnitent. & remiss. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 19. pag. 795. Nauar. in princip. de pœnit. dist. 6. Azueved. ad l. 5. num. 5. verif. Est tamen verum, si. lib. 1. nouæ Recop. Guttier. Canon. li. 1. cap. 1. nu. 58. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 1. q. 2. i. n. 1. & q. 22. n. 2. & lib. 5. q. 74. nu. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 1. a num. 38. P. Egid. de Sacram. tom. 2. disp. 8. nu. 90. cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 13. plures refert Cened. ad decretum collect. 24. num. 5. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Pœnit. c. 14.

¶ *Quod omnis Sacerdos quoslibet pœnitentes, à quibuslibet peccatis absolueret possit, & excusetur ab irregularitate Clericus, qui ex communicatione maiori innodatus, interdictus, aut suspensus absoluerit constitutum in mortis articulo, tradunt Viuald. in Candelab. Auteo p. 1. tit. de Absolutione num. 64. Nauar. in Man. ca. 27. nu. 271. verif. Seprimò quod, Salzed. ad Bernard. in præct. cap. 33. lit. A. verif. Excusabitur, Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. a num. 56. plures per Cened. ad Decretal. collect. 25. nu. 9. P. Paul. Comitol. respons. Moral. li. 6. q. 27. Ludou. Beia resp. casuum conscient. p. 4. casu 6. Pet. Ledes. in tract. de Pœnit. c. 14. concl. 1. dub. 4.*

¶ *In articulo mortis, &c.*] Articulus mortis in hac materia quis dicatur: Vide apud Syluest. verbo Absolutio i. num. 10. P. Valer. Reginald. d. lib. 1. numer. 59. Nau. in Man. cap. 27. num. 271. Couarr. in cap. Alma, p. 1. §. 11. num. 8. Viuald. in Candelab. cap. de absolut. num. 60. P. Soar. tom. 4. disp. 26. sect. 4. qui resoluunt, non posse absolui à simplici Sacerdote omnem transgredere volentem, sed credentē, aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut alias de vita periclitaturum: similiter non quemlibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum; nec quamuis mulierem prægnantem, sed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

¶ *Quoslibet pœnitentes.*] Quod in articulo mortis absolui poterunt hæretici à quocunq; Sacerdote, absque aliqua bulla, vel privilegio, tenet P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 19. qu. 5. & resoluit post Guttier. Roias, Simanc. & alios Cened. ad Decret. collect. 103. n. 3. verif. in mortis.

¶ *Omnes sacerdotes.*] Non comprehendit hæreticū docent B. Thom. 3. p. q. 82. art. 7. ad 2. & in 4. dist. 19. qu. 1. art. 2. ad 7. Nau. in Man. c. 26. nu. 26. Cou. in cap. Alma, p. 1. §. 6. nu. 8. Possit tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can. in Relect. de pœnit. p. 5. P. Valer. d. li. 1. nu. 60. P. Egid. d. tom. 2. disp. 14. a nu. 234. post B. Antonin. Angel. Rosel. & alios P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 11. q. 12.

¶ *An possint, si proprius Sacerdos sit præsens, vel possit facile haberi?* Affirmant Nauar. conf. 15. sub tit. de pœnit. Sayr. decis. 21. cod. tit. P. Valer. Reginald. d. lib. 1. nu. 60. qui dicunt consultè facturum esse, qui

qui præsente suo Parocho, vel superiore, ab eo potius, quam ab alio se absolui curat.

a de pen. dist. 20. c. 1. Et censuris absolueri possunt.] Vide P. Henriq. in sum. li. 6. c. 9. §. 4. *¶ Extra quem articulum Sacerdotes, &c.]* Vtrum is, qui non habet potestatem absoluedi à referuatis, possit extra periculum mortis alijs peccatis absolueri eum, qui tales casus habet? Vide Syluestr. de bo. Confessio. 1. q. 19. P. Henriq. li. 6. c. 15. n. 1. P. Soar. tom. 4. disp. sect. 3. nu. 2. P. Agid. d. tom. 2. disp. 8. nu. 99. & disp. 31. sect. 3. P. V. Reginald. d. li. 1. nu. 63.

CAPVT VIII.

De satisfactionis necessitate & fructu.

a de pen. dist. 20. c. 1. circa princ. **D**Emum, & quo ad Satisfactionem, quæ ex omni Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habere virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, cuiusmodi à b Domino nunquam remitti, quin vniuersa etiam na condonetur. Perpicua enim & illustria in sacris scripturis exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam provisionem, hic error quam manifestissimè reuincitur. *b infr. can. 11. Gen. 3. 2. Reg. 11. Num. 12. & 20. Sess. 6. can. 30. & cap. 14.* *c 1. Cor. 3. Eph. 4.* *d Heb. 10. Rom. 2.* Et diuina iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo iniquam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui semel à peccati & damnationis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, non temerè templum e Dei violare, & Spiritum sanctum contumeliosè insultare non formidauerint. Et Diuinam clementiam non ita nobis absque vlla Satisfactione peccata dimittuntur, vt, occasione accepta, peccata leuiora putantes, iniurijs & contumeliosis Spiritui sancto, in grauiora delinunt, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, & quasi frenodam coercet hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresequerigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; meditantur quoque peccatorum reliquijs; & vitiosos habitus, & vitia

viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. *a* Neque verò securior vlla via in Ecclesia Dei vniquã existimata fuit ad amouendam imminens à *b* Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cū verò animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, *c* qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficitur, certissimam quoq; inde artham habentes, quòd si compatimur, & conglorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum. *γ* *d* nam qui *d* ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus; eo cooperante qui nos confortat, omnia possumus. ita non habet homo vnde gloriatur: *e* sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, *f* facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum Spiritus & prudentiã suggererit, pro qualitate criminũ, & pœnitentium facultate, salutare *e* *g* conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si fortè peccatis connueant, & indulgentius cū pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt Satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad prætorum peccatorum vindictam & castigationem: *g* nam Clauas sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & locent; nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, sicut nemo vniquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus im meriti & *h* satisfactionis Domini nostri Iesu Christi *h* *infr. can. 13* el obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quòd dum Notatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiã nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactionis vim & am tollant.

REMIS-

a Ez. 33.
Ion. 3. Hier. 3.
18. & 25.
b Esa. 30.
Ecel. 17.
Matt. 3. 4. 11.
c Rom. 5.
d Iuan. 3. in
prin. 2. Cor. 3.
Rom. 8.

d 2. Cor. 3.
Philip. 4.
e 1. Cor. 1. in fr.
f 1. Cor. 10. in
fr. Gal. 6.
Att. 17.
g Mat. 3. & 4.
Luc. 11. 17.
h tempora, eũ
multis seq.
26. q. 7. c. de
pœnitentib.
de cõf. dist. 4.
Coe. Cartha-
gin. 3. c. 31. &
Conc. Carth.
4. c. 74. Cõc.
Cabilon. c. 24.
& 30. Concil.
Afric. c. 9.

g Matt. 16. &
Ioan. 20. sup.
ca. 1. in fr. &
infr. can. 3. &
c. 1. de pœn.

REMISSIONES.

Vide Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. li. 3. per totum. P. Luc. Pinel. de Sacram. Pœnit. tract. 3. P. Aegid. Coninck. de Sacramentis, & censuris, to. 2. disp. 2. dub. 12. num. 100. dif. 4. n. 26. in fi. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Pœn. c. 23.

β *Sandè, & diuina iustitia ratio, &c.*] Vide P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 2. disp. 157. num. 54.

γ *Nam qui ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus.*] Ex parte sonæ satisfaciens an requiratur primò vt sit in gratia? Affirmant B. Thom. & B. Bonau. P. Aegid. d. tom. 2. disp. 10. nu. 22. cum sequ.

δ An confessor possit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam, & si non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquem ceptum? Negant Nau. in Man. c. 26. num. 20. & in c. contrarium pœnit. dist. 5. n. 18. post Caiet. Armil. Med. Syluest. & alios. Fr. Lud. Beia. respons. casuum conscientia p. 3. casu 3. vers. ex parte excipiens pœnitentis, P. Paul. Comitol. respons. Moral. li. 1. q. 35. Par. Ioannes bello, *na historia dos milagres de nossa Senhora do Rosario* li. 3. dist. Cened. ad Decretum collect. 40. nu. 2. P. Valer. Regin. d. lib. 7. Affirmant tamen pœnitentem sub peccato mortali teneri acceptam & implere pœnitentiam à Confessario pro peccato mortali legè iniunctam, si materia grauis sit, & velit absolutionem consequi. Confessor. de Sacram. nu. 209. Per Sor. lect. 4. de satisfact. 5. imposita pœnitentia, P. Soar. tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 2. post Magist. B. Thom. & Palud. P. Aegid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. num. 79. P. Luc. Pinel. tract. 3. de satisfact. dub. 4.

ε *Et conuenientes satisfaciones iniungere.*] Vide P. Henricus de li. 5. c. 20. §. 5. & c. 21. in princip. P. Aegid. d. tom. 2. disp. 10. nu. 22. seqq. & à num. 70. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 7. ad Paul. Comitol. respons. Moral. li. 1. q. 35. nu. 2. Fr. Ludou. Bellarm. conscientia p. 3. casu 1. fol. 275. & casu 2. fol. 281. verso.

CAPVT IX.

De operibus Satisfactionis.

Docet præterea, tantam esse diuinæ misericordie largitatem, vt non solum pœnis, spontè à nobis vindicando peccata susceptis, aut sacerdotis arbitrio mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum moris argumentum est, temporalibus flagellis à Deo influctis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum propter Christum Iesum satisfacere valeamus.

à c. sunt plures, in fi. de pœn. dist. 3.

REMISSIONES.

¶ **V**trum iusti per opera pœnitentię, vel sponte assumpta, vel etiam illis pœcepta possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant P. Soar. tom. 4. disp. 37. sect. 1. Card. Bellarm. l. 4. de Pœnit. c. 3. cum seqq. P. Valen. disput. 7. qu. 14. puncto 2. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. à nu. 14.

Doctrina de Sacramento extrema Vnctionis.

¶ **V**ltimum est autem sanctę Synodo, pœcedenti doctrinę de Pœnitentiã adiungere ea, quę sequuntur de Sacramento extremę Vnctionis: quod non modo Pœnitentiã, sed & totius Christianę vitę, quę perpetua Pœnitentiã esse debet, consummativum existimatum est à Patribus. Primùm itaque circa illius institutionem declarat & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quovis tempore voluit de salutariis remedijs aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparavit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viverent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint, ita extremę Vnctionis Sacramento finem vitę, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. Nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, vt deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementiùs ille omnes suę versutię neruos intendant ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, d si possit, diuinę misericordię deturbandos, quàm cum impendere nobis exitum vitę perspicit.

a infr. can. 2. de Sac. extrema Vnctionis. b Eph. 6.

c Pet. 5. 6. nulli dubium 3. 9. 6.

d Gen. 3. 6. infr. c. 2. in fi.

REMISSIONES.

¶ **V**ide Pat. Henriq. in sum. li. 3. c. 7. cum seqq. Viuald. in Candelabro Aureo de Sacram. tit. de Extrema Vnctione, Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Vnctio. Fr. Emman. qu. Regular. tom. 3. qu. 79. art. 1. cum duobus seqq. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 28. nu. 43. cum sequent. nouissimè P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 9. Greg. de Valentia tom. 4. disp. 8. P. Soar. tom. 4. disp. 39. & quinque sequentib. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremę Vnct.

CAPVT I.

De institutione Sacramenti extreme Vnctionis.

INstituta est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam verè & propriè *æ* Sacramentum noui Testamenti, *β* Christo Domino nostro *a* apud Marcum quidem infirmum, *b* per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis; inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apostolica traditione per manus acceptæ Ecclesiæ didicit, docet materiam, formam, proprium ministerium, & effectum huius salutatis Sacramenti. *γ* Intellexit enim Ecclesiæ, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictam, nam Vnctio aptissimè Spiritus S. gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; *δ* formam autem esse illa verba, Per istam vntionem, &c.

REMISSIONES.

α Sacramentum noui Testamenti.] Vnctionis Extreme Sacramentum, quod est quædam immediata preparatio ad gloriam, & ingressum ad Cælum, nullum in veteri Lege respondere potest: Sacramentum, eò quod pretio nondum soluto aditus in Cælum perire non potuit, tenet Sayr. de Sacram. in genere li. 3. c. 4. q. vnt. art. 1. vers. Quintum est, prope med.

β A Christo Domino nostro apud Marcum. &c.] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 2. qu. 2. art. 1. & qu. 3. art. 2. vers. de Sacram. Extreme Vnct. P. Henric. in sum. li. 3. c. 7. Balduin. Junium super opera com. vers. Bellarm. p. 2. li. 6. c. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 4. nu. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 2. a. nu. 45.

γ Intellexit enim Ecclesiæ materiam esse oleum ab Episcopo benedictam. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 3. qu. vnt. art. 3. vers. de Sacram. in genere, ibi, de Extreme Vnctione, Pet. Ledef. p. 1. de Sacram. Extreme Vnct. c. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extreme Vnctionis. Primo. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. li. 2. c. 9. vers. Quotiescumque

hij. pag. 107. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. numer. 50. cum seqq. P. Agid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. a num. 5. & de oleo infirmorum, in quo sunt facta multa miracula. vide P. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 6. c. 2. sect. 3. pag. 512.

Formam deinde esse illa verba. Vide Sayr. de Sacram. in genere l. 1. c. 3. art. 5. verf. In Extrema Vnctione, P. Henriq. in sum. li. 1. c. 8. §. 3. P. Agid. d. disp. 19. a num. 13. P. Valer. Regin. li. 28. a nu. 54. Pet. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extremæ Vnctionis c. 3.

CAPVT II.

De effectu huius Sacramenti.

Res porro & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et a oratio fidei saluabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, dimittentur ei. Res etenim hæc gratia est Spiritus sancti, cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleviat & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: quæ infirmus subleuatus, & morbi incommoda ac labores leuius fert, & tentationibus demonis, & calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, vbi salutis animæ expedierit, consequitur.

a Tac. 5.
Ibid.
b infr. can. 2.
de Sacram.
extrema
vnct.

c Gen. 3.

REMISSIONES.

Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 3. c. 1. q. vnic. art. 2. verf. De Sacramento Extremæ Vnctionis, P. Henriq. in sum. li. 3. c. 9. latè P. Agid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. num. 16. cum seqq. Baldu. Junium super opera controuerf. Bellarm. p. 2. li. 6. c. 2. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 4.

CAPVT III.

De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat.

Am verò quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum, nam & ostenditur illic, a proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non grate seniores aut primores in populo intelligendi veniunt

L sed

Incipit Tractatus
de declaratione
extremæ vnctiōis

*a. c. illud su-
persuum. 95.
dist. 6. infr.
c. can. vlt.
b. 1. Tim. 4.*

sed et aut Episcopi, aut sacerdotes ab ipsis rite ordinati & per impositionem manuum presbyterij. y Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis vero prefertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. d Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio utari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apostoli & Iacobi sententiam doceant, hanc Vnctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem; & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum & usum quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, à Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse: & denique, qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestissimè pugnant cū perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obliuiscatur, quàm quod B. Iacobus præscripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absq; ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuriâ esse posset.

a. Iacobi.

*d. infr. c. 1. 2.
de Sacram.
extr. Vnct.*

*e. c. non lic. 12
dist. c. 2. in fi.
de sum. Trin.
& c. si. de fo.
compar.*

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profiteretur & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda & seruanda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

REMISSIONES.

Proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ presbyteros. de Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extr. Vnct. cap. p. 110.

P. Henric. in sum. li. 3. c. 13. §. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extre-
ma Vnctio, vers. Secundo, Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. qu. 3.
art. 2. vers. de Sacram. in med. latere Fr. Emman. quaest. Regul. tom. 3. qu.
79. art. 1. per totum, P. Valer. Reginal. in praxi fori poenit. lib. 28. à nu.
60. Pat. Aegid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. à num. 27. Fr. Emman. d. art.
1. & P. Henric. d. c. 13. §. 4. resoluunt, quòd proprius parochus est mi-
nister huius Sacramenti: & si simplex Sacerdos, vel monachus sine
licentia Episcopi, vel parochi hoc Sacramentum conferat, est ex-
communicatus.

β Per impositionem manuum presbyteri.] Vide P. Vasquez in 3. p. D.
Thom. tom. 3. disp. 239. n. 38. P. Aegid. de Sacram. & censuris tom. 2.
disp. 19. a. 27.

γ Declaratur etiam esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam.] Vide
Pet. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extreme Vnct. c. 6. à princ. P. Henric.
in sum. p. 1. li. 3. c. 11. à princ. Fr. Emman. d. qu. 79. art. 2. Zerol. d. verbo
Extrema Vnctio, vers. Tertiò, vbi resolut, quòd non potest dari cõ-
demnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmati, & vide P. Aegid.
d. disp. 19. à nu. 22. P. Valer. Reginal. d. li. 28. nu. 68. vbi nu. 69. cum Ta-
bien. verbo Vnctio. §. 6. resolut dari posse his, qui ex solo scno ver-
santur in probabili mortis periculo.

δ Quòd si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum
huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt.] Vide Victor. in sum. num.
224. Syluest. verbo Vnctio Extrema num. 8. Pet. Ledesm. d. tract. de
Sacram. Extreme Vnct. c. 8. P. Henric. d. li. 3. cap. 9. §. 4. Fr. Emman. d.
9. 79. art. 4. P. Soar. disp. 41. in fin. tom. 3. P. Aegid. d. disp. 19. à num. 26.
P. Valer. d. li. 28. n. 49. vbi etiam resolut cum P. Soar. disp. 40. lect. 4.
num. 6. durante eiusdem morbi necessitate hoc Sacramentum non
posse iterari.

DE SANCTISSIMO POENITENTIÆ
Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia a Poenitentiam ^{a supr. c. r. d. a}
non esse verè & propriè Sacramentum, pro fidelibus, ^{poenis.}
quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo recon-
ciliandis, à Christo Domino nostro institutum; anathe-
ma sit.

CANON II.

Si quis Sacramenta confundens, b ipsùm Baptis- ^{b supr. c. r. d.}
mum, Poenitentiae Sacramentum esse dixerit, quasi hæc
duo Sacramenta distincta non sint, atque ideò Poeniten-
tiam

riam non rectè β secundam a post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

a c. 2. post naufrag. de pen. dist. 1.

b Ioan. 2. Matt. 16. sup. c. 1. & Sess. 6. de missis. c. 14.

C A N O N III.

α Si quis dixerit, verba illa Domini *b* Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.

C A N O N IV.

c sup. c. 3. de penit.

α Si quis negauerit, *c* ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in penitente, quali materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem & β Satisfactionem, quæ tres Penitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse Penitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnitionem peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolute, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

C A N O N V.

d sup. c. 4. de penit.

e Esa. 28.

α Si quis dixerit, *d* eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, sceleritatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium; anathema sit.

C A N O N VI.

f sup. c. 5. de pen. Clem. 1. in 2. ad Iacobum, Concil. Cabi. 24. c. 6.

α Si quis negauerit, Confessionem Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessarium esse iure diuino; aut dixerit, modum secretè confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia

Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit & obseruat, alienum esse ab institutione & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, a in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri a omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra b duo vltima Decalogi præcepta, b & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantum esse vtilem ad erudiendum & consolandum penitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad satisfactionem Canonicam imponendam; aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle diuinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, c esse impossibilem, & traditionem humanam, à pijs abolendam; aut ad eam non teneri omnes & singulos vtriusque sexus Christi fideles, iuxta magni Concilij d Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, e Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudiciale, sed nudum ministerium pronuntiandi & declarandi, remissa esse peccata confitentis; modo tantum credat, se esse absolutum, aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem penitentis, vt sacerdos eum absolueret possit; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in f peccato mortali sunt, potestatem ligandi & soluendi non habere; aut non solos

Concil. Trid.
de declar.
anathema sit.

2 *Matt. 18.*
4 *18.*h *Joan. 10.*

solos sacerdotes esse ministros Absolutionis, sed omnibus & singulis Christi fidelibus esse dictum; Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo; &, b Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieverit; secreta vero per spontaneam confessionem; anathema sit.

C A N O N X I.

c *sup. c. 7. c. si*
Episc. de pœnit. in 6. c. de monialib. de sent. excom. cum sim.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius & reseruandum sibi casus, & nisi quoad externam potestatem, atque idem casuum reseruacionem non prohibere, quo minus sacerdos a reseruatis verè absoluat; anathema sit.

C A N O N X I I.

d *sup. c. de pœnit.*

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper à Deo satisfactionem quæ pœnitentium non esse aliam quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit,

C A N O N X I I I.

e *sup. c. 8. c. 9*

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo iniunctis & patienter toleratis, vel à sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ieiunijs, orationibus, elemosynis, vel alijs etiam pietatis operibus, atque idem optimam pœnitentiam esse tantum nouam vitam; anathema sit.

C A N O N X I V.

f *sup. c. 5.*

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obsecrantes; anathema sit.

g *sup. c. 1. c. 2. in fi. de pœnit.*

C A N O N X V.

Si quis dixerit, Claves Ecclesiæ esse g datas tantum ad sol-

ad solvendum, non etiam ad ligandum, & propterea sacerdotibus, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clavium & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quod virtute Clavium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

REMISSIONES.

CANONI. [*Quoties post Baptismum in peccata labuntur.*] Quod Sacramentum Pœnitentiæ necessarium sit solum his, qui peccaverunt mortaliter, si modo commode, & tempore debito recipere possint, etiam si contritione cum voto Sacramenti peccata eluerint, resoluit Sayr. de Sacram. in genere li. 6. c. 4. q. 1. vers. Pœnitentiæ.

CANON II. Vide Bald. Junium super opera controuers. Bellar. p. 2. li. 5. c. 1. post princip.

Secundam post naufragium tabulam appellari, &c. Vide P. Henrici li. 1. c. 4. §. 1. in medio, Sayr. in Clavi Reg. li. 10. c. 4. num. 1.

CANON III. Vide Sot. in 4. dist. 18. q. 2. art. 1. col. mihi 20. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 2. nu. 16. P. Valquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. qu. 135. n. 29.

CANON IV. [*Quasi materiam.*] Vide Sot. in 47. dist. 1. qu. 1. art. 2. col. 2.

Satisfactionem. Vide Nauar. in comment. de Iubilæo, & pœnit. notab. 15. n. 2.

CANON V. [*Ponderando.*] Vide Host. in sum. de pœnit. col. 34. Nauar. in commen. de Iubilæo, not. 19. ad fin.

CANON VI. Vide Doctores supra citatos ad cap. 1.

CANON VII. [*Omnia, & singula peccata.*] Vide Nauar. conf. 7. de pœnit. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Pœnitent. c. 17. concl. 1.

Et circumstantias, quæ peccati speciem mutant. Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Circumstantiæ pag. 97. Guttier. Canon. li. 1. cap. 31. P. Azor. in tit. Moral. p. 1. lib. 2. c. 4. col. 89.

CANON VIII. Vide P. Soar. tom. 4. disput. 21. sect. 3. nu. 5. & 6. P. Valen. q. 11. puncto 1. in fine, P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 6. num. 1. cum sequentib. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tractat. de Pœnitent. cap. 8. titul. de la necesidad del precepto de la Iglesia, concl. 2.

CANON IX. Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. Nauar. in Man. c. 4. nu. 7. Vicar. in Sacram. c. 1. q. 2. cum seqq. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 1. nu. 138.

CANON X. Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 8. à princip. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 1. c. 1.

a CANON XI. *Quoad externam politionem.*] Quoad forum exte-
rius intelligunt P. Henric. in sum. p. i. li. 6. c. 14. in princip. P. Paul. Co-
mitol. resp. Moral. li. 1. q. 25. n. 10.

a CANON XII. Vide Bellarm. tom. 2. controuers. lib. 4. de Pœnit.
P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 7. nu. 2. & n. 95.

a CANON XIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. c. 2. q. 9. ar. 3.
verf. Quo supposito, P. Soar. tom. 4. disp. 37. lect. 1. Valent. disp. 7. q.
14. punct. 2. Bellarm. li. 4. de Pœnit. c. 3. cum sequentibus.

a CANON XV. Vide Nauar. in Manual. c. 26. nu. 20. cum seqq. &
in c. contrarium, de Pœnit. dist. 5. num. 18. P. Ægid. de Sacram. tom. 2.
disp. 10. nu. 62.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ
Vnctionis.

CANON I.

a *supr. de hoc
sacramēto in
prin. & c. 1.
b* Mar. 6.
lac. 5.

a Si quis dixerit, extremam Vnctionem non esse verè &
propriè Sacramentum, à *a* Christo Domino nostro insti-
tutum, & à *b* B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ri-
tum tantum acceptum à Patribus, aut figmentum huma-
num: anathema sit.

CANON II.

c *supr. c. 2. de
hoc Sacram.*

Si quis dixerit, sacram infirmorum & Vnctionem non
conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare in-
firmos, sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia
curationum; anathema sit.

CANON III.

d *supr. c. ult.
Concil. Cabi-
lon. c. 28.
c* *lac. 5.*

Si quis dixerit, de extremæ Vnctionis ritum & vltim-
quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sen-
tentia B. et Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum,
postque à Christianis absque peccato contemni; ana-
thema sit.

CANON IV.

f *d. c. ult.
lac. 5.*

Si quis dixerit, *f* Presbyteros Ecclesiæ, quos B. Iacobus
adducendo esse ad infirmum inungendum hortatur, non
esse sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed arate sententia
in quavis communitate; ob idque proprium extremæ Vn-
ctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathe-
ma sit.

REMIS

REMISSIONES.

CANON I.

Vide Doctores citatos supra cap. 1. & P. Vasquez in 3. p. D. Thomae, tom. 2. disp. 135. num. 4.

CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. cap. 1. q. vnic. art. 2. ver. De Sacramento Extreme Vnctionis. Perr. Ledesm. in sum. 1. p. tract. de Sacram. Extreme Vnctionis, cap. 1. concl. 1.

CANON FIN. Vide P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 2. §. 11. 60. & plures Doctores, quos citavi supra, cap. 3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

PROOEMIUM.

Irreprehensibiles sint omnes clerici ad curam animarum constituti: qualiter eos commoneere debebunt Episcopi, vt sanctè ministerium suum impleant secundum præscriptam hic legem.

Cum proprie Episcoporum munus sit, a subditorum Communium vita redarguere; hoc illis præcipue cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve in honestam vitam, ipsis conuenientibus, ducant. Nam, si eos prauis & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum vitis redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quod Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; & cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse quæ corripiant? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocumque Ordine d fuerint, vt conuersatione, sermone & scientia, commisso sibi Dei populo præeant, memores eius quod scriptum est: *e Sancti estote, quia & ego sanctus sum.* Et iuxta Apostoli vocem: *f Nemi dent vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum, sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros*

a Sic præfatur sero Conc. 9. Teletanum. Supra Sess. 6 de refor. c. 3. b 1. Cor. 9. c. quid autem, 1. q. 1. c. c. vlt. 25. dist. 2. 202. tantum. 26. dist. c. sicuti 1. h. necesse, 47. dist. c. in sacerdotibus. 61. dist. Leti. 11. 1. l. est. 1. c. c. propofuisti, 1. dist. d Sess. 12. c. 1. c. Isa 2. l. 2. Cor. 6. in prin.

L 5

Dei;

Incil. In
declara
ment

Dei; ne illud Prophetae dictum impleatur in eis: *Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam pre-
textu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta &
cumenica & generalis Tridentina Synodus, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legato & Nunciis
hos, qui sequuntur, Canones statuendos & decernendos
duxit.*

CAPUT I.

*Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant, si suspensi aut
interdicti à proprio Prelato, malè se ges-
serint, puniuntur.*

I *C*um honestius ac tutius sit subiecto, debitam Prepositi obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam cum Praepositorum scandalo pro-
duum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad
sacros Ordines à suo Prelato, ex quacumque causa, etiam
ob occultum crimen quomodolibet, etiam extrajudicialiter,
fuerit interdictus; aut qui à suis Ordinibus, seu gradibus,
vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus;
3 nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia
se promovendi faciendo, aut ad priores Ordines, gradus,
dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

DECLARATIONES.

I. *Cum honestius ac tutius sit subiecto.*] Congregatio Concilii fuit, per hoc Decretum correctum esse *c. extenore, &c. ad am-
tempor. ordinat.* Ampliatum ita, ut comprehendat quoque Cleri-
culares, dignitates, & beneficia, quibus annexus sit Ordo, ob-
tes, tam quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines
susceptiendi, in ipsisque potestatem appellandi ad eam esse
fuit, quod arctatus ad ordines suscipiendos, ex hoc Decreto
cidat in penam *ca. licet Can. de Elect. in 6. c. commissi, de Elec-
dem libr.* etiam si adimat appellationem seu recursum.

Congregatio censuit, hoc caput habere locum in suspensionibus
& prohibitionibus, tam temporaneis, quam perpetuis: & tempore
prohibitionem, & suspensionem dici eam, ubi ex delicto occulto
tra judicialiter procedit Episcopus, ad suum beneplacitum, pro-

do, vel suspendendo, quæ demum tempus suæ administrationis non excedunt.

2 *A suo Prælo.*] Sive eius Vicario vel Officiali fuerit suspensus, &c. Congregatio censuit, suspensum à Ministerio altaris vel interdictum ad se promovendum, cõtra voluntatem sui Ordinarij non posse promoveri, neque habilitari.

3 *Nulla contra ipsius Prælati.*] Nec etiam si concedens fuerit Metropolitanus, qui etiam suspensum aut interdictum ab Ordinario, absolvere non potest.

CAPVT II.

Episcopus ordinans alienum subditum sine Prælati proprij expresso consensu, eumve tonsurare præsumens etiam prætextu familiaritatis continuae, sit vno anno suspensus: qui autem ordinatus sic fuerit, sit ipso iure suspensus ab executione

ordinum sic susceptorum, quamdiu

Prælato proprio videbitur.

Prælato proprio videbitur.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, a sed alienas oves, in scio proprio Pastore, quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diocesis, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personis eidem Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diocesis sua temeritate eligunt; & quoscumque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendaticias non habeant, clericali caractere insignire, & ad factos etiam presbyteratus Ordines promovere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: & Nemo Episcoporum qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius diocesis, etiam exempto, aut aliquo monaste-

*à Infra, e 2.
Suprà Sess.
6. c. 1.*

nasterio cuiusvis Ordinis refederint, aut moram traxerint, vigore cuiusvis priuilegij sibi de promouendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessit, alterius subditum, etiam prætenu familiaritatis continuæ commensalitatissuæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris à dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeat: *β* contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter verò promotus ab executione Ordinum susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

2 Sess. 6. c. 5.
 & Sess. 23. c. 1.
 Conc. Nicæan. c. 17.
 Conc. Aurelianen. 3. c. 15.
 Conc. Maguntien. c. 14.
 c. 1. cum seq.
 de temp. ord.
 in 6. & Sess.
 23. de refor. c.
 3. 8. & 10.

REMISSIONES.

Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, &c. Vide Nauar. Man. cap. 22. nu. 18. §. 3. P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 3. quæst. 6. col. 379. P. Henricq. in sum. lib. 14. cap. 17. §. 3. in fine lit. d.
β Contra faciens, ab exercitio Pontificalium per annum, &c. Vide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. Gloss. Sine licentia sui prælati, ver. Tertius casus est, Tolet. in sum. cap. 89. ver. Tertia, P. Henricq. in sum. lib. 13. de Excommunicat. c. 38. ver. Secundò Episcopus, Val. tom. 2. alleg. 45. num. 18.

CAPVT III.

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non amittat ad officia celebranda, quàm eos dignos iudicauerit suo præuio examine.

b Sup. 4.
 prox. & Sess.
 23. de refor.
 cap. 8.

Episcopus quoscumque, b suos clericos, præsertim sacris constitutos, *β* absque suo præcedenti examine & commendatiuis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt probatos, quostamen ad diuina officia celebranda, Ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, si capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in tali, aut aliquo ordine ministrarent, interdicerè possit.

DECL

DECLARATIONES.

1 *Episcopus quoscunq; suos Clericos.*] Episcopus non potest examinare promotos a suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt dicitur in cap. accepimus, de rit. & qual. ord. Quod si idem Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit, eos suspendere debet.

Suspensus ab eo tamquam non idoneus ad celebrationem missarum, postea habens idoneitatem absoluendus est.

2 *Abique suo precedente examine.*] Congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad Sacros ordines a predecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit: qua vigente poterit alias examinatos denuo examinare, &c.

REMISSIONES.

¶ Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. num. 101. vbi docet, quod quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel ministrare intendens, potest examinari ab Episcopo successore, licet ab antecessore fuerit approbatus: & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, si licet rector non sit, & perpetuum titulum non habeat, & si titulum habuerit, potest suspendi, & coadiutor benemeritus illius expensis apponi. & idem Gonzal. d. Gloss. 4. nu. 8. circa promotos adducit sequentem a sacra Cardinalium congregatione responsionem. Episcopus non potest examinare promotos a suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt in cap. accepimus, de etate, & qualitate.

¶ *Abique suo precedenti examine.*] Quid si esset Doctor in aliqua Vniuersitate studij generalis graduatus, an examine indigeat? Vide Gloss. in cap. de Petro, 47. dist. Cened. ad Decretal. collect. 15. num. 3. Saa in Aphorismis, verbo, Examen, P. Henriq. in sum. lib. 10. cap. 18. in princip. Gonzal. d. Gloss. 4. num. 86. optime decidit pæceptor meus D. Antonius Homen, in Conimbricensi Academia iuris Pontificij primarius in Comment. ad cap. Cum & plantare, §. In Ecclesiis, verbo, Episcopis representent, v. Vnde iâ colliges, de Priuil. ex quo text. meos de more medio deduxi conclusiones, easq; in magna ipsius Vniuersitatis aula sub tanto patrono publicè defendi.

CAPVT

Nullus clericus est exemptus à correctione Episcopi residentis, etiam extra visitationem agentis, tanquam sit deputatus à Sede Apostolica, &c.

^{a Sup. e. 1. & Sess. da re- for. c. 3. c. ir- refragabilis, in prin. de of. ordm.} **O**Mnes à Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi auctoritatem, cuiusvis priuilegijs prætextu, tutus censetur, quomodo nunc iuxta Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit; si in Ecclesijs suis resederint, quoscumq; sacculares Clericos, qualitercumq; exemptos, qui aliàs suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiã extra visitationem *i. tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati*, corrigendi, & corrigendi *b facultatem* habeant: quibuscumq; exemptis, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent, auctoritate ipsius clericis, ac eorum consanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exceptorũ contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

DECLARATIONES.

i. Tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati.] Quando Episcopi procedunt ex Concilio, tanquam Apostolicæ Sedis delegati in causis, quæ sub eorum Iurisdictione Ordinaria non comprehenduntur, non potest ab ijs, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, neque ob hanc inferioribus Iudicibus vllum sit præiudicium. At quando Iurisdictione delegata cumularur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegatiõnis pretextu declinare Iurisdictionem Metropolitanam, in casibus illis, in quibus ante Concilij ordinationem, Metropolitanus poterat vti eodem iure, eademque potestate.

Vide de hac materia, Sess. 7. cap. 8. & cap. 2. Sess. 24.

REMISSIONES.

Vide Cened. ad Clem. & Extrauag. collect. 14. n. 3. cum sequitur dicit decisionem text. in Ext. Cum Mattheus 3. de hæreticis & commun. minimè corrigi per textum in præsentibus.

CAPVT V.

Conseruatoria non ex inuenta conuentione facienda coram Ordinario in criminalibus & mixtis causis: Conseruatoris & Ordinarij controuersiam super competentia iurisdictionis arbitri electi sedent, & interim in causa non procedatur. Tempus valoris Conseruatoriarum, saluis causis miserabilium personarum, Vniuersitatum, &c.

¶ Insuper, cum nonnulli qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, a certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra cõcedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, *1. Conseruatoria littera*, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcunque iudicum deputatione, quocumque; etiam alio prætextu, aut colore cõcessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei excessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. *7. In civilibus etiam causis*, si ipse actor extiterit, alique ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in ijs causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum: familiaribus verò, qui huiusmodi litteris Conseruatoris

a c. 1. & c.
de off. de
leg.

incil. In
declara
tione in di
ca. 27

a supra Sess.
2. cap. 14.

uotoris tueri se solent, nihil illæ profint; præterquã duobus dumtaxat; si tamen illi proprijs eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio 2. & ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. In casibus vero mercedum, & miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. 3. Vniuersitates generales, ac Collegia doctorum, scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsentia canonis minimè comprehensæ, sed exemptę omnino sint, & esse intelligantur.

DECLARATIONES.

1. *Conseruatoria literæ.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum vel Regiorum non sunt in hoc Decreto comprehensæ, neque etiam à Concilio abrogatæ per cap. 20. Sess. 24. de Reform. nec per cap. 6. Sess. 25. de Reform.

2. *Vltra quinquennium.*] Literæ Conseruatoriæ, aliæ à Superioribus, sunt omnino sublata, nec eis poterit quisquam se tueri, nisi per quinquennium à die publicationis Concilij computandum.

3. *Vniuersitates autem generales.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum, Collegiorum, Regularium, & similium, non sunt à Concilio sublata, nec ex vlla parte imminuta, non obstante cap. 20. Sess. 24. de Reform. Eo quod causæ graues sint, & plenariam cognitionem requirunt. Ita non obstat Bulla Pij Quarti reuocatoria facultatum, quæ Concilio repugnant. Vnde Sanctissimo approbante sententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quod intra mensem in singulis ciuitatibus legitime eligerent suos Conseruatores, coram quibus eueniri possint, & stabiles haberent, sic vt variare non liceat, eosque Ordinarijs significarent: quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, vt coram ipsis conuenire possint.

Congregatio quoque censuit, eos qui facultatem à Sede Apostolica obtinuerunt eligendi sibi Conseruatores, non esse cogendos eligendum aliquem ex ijs, qui in Synodis Prouincialibus aut Diocesanis, designati fuerunt, ex Decreto Concilij, Sess. 25. cap. 10.

REMISSIONES.

Vide Azuued. ad tit. 8. lib. 1. nouæ Recopil. pag. 118. Guiter.

lib. 3. quæst. 9. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 65. concordat cap. 1. & cap. fin. de officio deleg. lib. 6. nonnulla practicabilia in materia Conseruatorum adducunt Marcerat. Papiæ, decif. 15. & 16. p. 1. Aloyf. Ricci. in collect. decif. p. 4. collect. 899.

β De speciebus Conseruatorum, vide Glossi. verbo Conseruatores in cap. 1. de Officio deleg. lib. 6. Syluest. verbo Conseruator. num. 1. P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 5. cap. 34. q. 3. Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. cap. 10. de Iudice conseruatore.

γ In civilibus etiam causis, &c.] Vide Fr. Emman. d. q. 65. art. 13. Fr. Ioan. de la Cruz, d. cap. 10. dub. 6. concl. 1.

δ *Vltra quinquennium.*] An duret post quinquennium iurisdictio Conseruatoris quoad negotia iam cœpta? Negat Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 65. art. num. 9.

ε *In causis vero mercedum, &c.*] Vide Salzed. in pract. cap. 3. in addit. lit. A. Fr. Ioan. de la Cruz, cap. 10. dub. 7. vers. Si obiecias.

CAPVT VI.

Clericorum ac personarum Ecclesiasticarum quantumcumque exemptarum beneficium aut ordinem sacrum habentium reprehenditur neglectus in gestanda decenti sui ordinis veste. Et nisi monitis pereant Episcopi, priuantur suis reditibus, &c.

Q Via α β verò, a etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes Ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisq; contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes; b vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, & quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualicumque Ecclesiastica obtinuerint, si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordini-

ar. Mantifcenen. c. 5.

b c. portellu, &c. ex parte, de regul. c. ult. 41. dist.

c 21. q. 4. per totam. Conc. Mantifcenen. i. cap. 5. Conc. Constantien. Sess. 14. de vi. & hon. cler.

M

nibus

incil. Ind
declara
neat in di
vica

nibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, nec non, si semel correpti, de nouo in hoc deliquerint, & etiam per priuationem beneficiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant: Secundum constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, a qua incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

lib. 3. Clement. de vita & benef. c. 1. cap. 2.

REMISSIONES.

Vide infra, Sess. 2. c. 1. & Sess. 26. cap. 6. de Reformat. Rot. Lips. enl. decif. 339. p. 2. Rubin. decif. 91. p. 2. Repert. Inquisitor. verbo Habitus; Nau. in commento 4. de Regul. num. 27. P. Henric. in fine lib. 13. cap. 39. §. 3. in fine lit. B. Valer. Regin. in praxi fori poen. lib. 3. tract. 3. num. 10.

De modo tonsuræ, & vestium, quibus Clerici tam in maioribus quam in minoribus Ordinibus uti debent, vide Concil. Brachar. 2. act. 4. cap. 8. Cou. pract. cap. 31. num. 7. vers. 4. Salzed. ad Bernard. pract. cap. 75. Farin. in praxi q. 8. num. 69. Viuald. in Candelabro de reo p. 3. ad finem, Albert. Troit. de perfecto Clerico cap. 38. & 39. de Paz. Conf. 22. num. 5. Jacob. de Grassis in aureis decif. p. 1. lib. 3. num. 3. Zerol. in praxi Epif. p. 1. verbo Clericus, num. 14. Sigismund. Scacci. lib. 1. de Iudic. caular. cap. 11. num. 74. & 87. P. Valer. Regin. in praxi fori poen. lib. 30. tract. 3. num. 14. & 15. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. num. 5. Guid. Pancirol. in thesauro vari. lection. lib. 4. tit. nouissime Fr. Paulin. Bert. Lucens. in praxi criminali Regul. tit. 4. cap. 33. num. 10. cum seqq. Nicol. Gar. de Benefic. p. 7. c. 1. à num. 21. Cened. pract. & Can. quest. lib. 1. quest. 4. num. 30.

Etiam per priuationem beneficiorum, &c.] An hæc pœna incurritur, si ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit? Negat Aloyf. Ricci. Curiz Archiepiscop. Neapol. decif. 129.

CAPVT VII.

Voluntarius homicida, quantumvis occultus, omni Ordine a beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex causa cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

Cum et etiam qui b per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debet.

ib. 21.

1 *qui sua voluntate homicidium perpetraverit, et etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animatum, conferri liceat; 2 sed omni Ordine ac y beneficio & officio Ecclesiastico perpetuo careat. 3 si vero homicidium non ex proposito, 4 sed casu, et vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defenderet, fuisse commissum b narretur; quàm ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcumque ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeat, committatur? n loci Ordinario, aut ex causa Metropolitana, seu viciniori Episcopo; 3 qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.*

a s. inquisit. de cons. cr. cum non ab homine, de iud.

b c. siudeat, so. dist. 6. c. significasti, in c. de hom.

DECLARATIONES.

1 *Qui sua voluntate.*] Mandans homicidium committi in personam cuius, si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, ad eod vt super ea nec dispensari debeat iuxta hoc Decretum, nec Episcopus possit, ex c. 6. Sess. 24. quamvis homicidium sit occultum? Congregatio Concilij censuit, non incidisse in irregularitatem, quæ contahitur ex homicidio voluntario, ita responsum fuit anno 1587. à Cardinali Caraffa, Hieracensi Episcopo; vide infra aliam declarationem huius cap.

2 *Sed omni Ordine ac beneficio.*] Hoc Decretum, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extenditur ad pensiones.

3 *Si vero homicidium non ex proposito.*] Eum qui omni diligentia (provt potuerat) adhibita, dum operam rei licite daret, solo calu fortuito homicidium commisit, irregularitatem non incurrisse, ad eod vt Ordines suscipere, & beneficia obtinere absq; dispensatione valeat, stante hoc decreto, Congregatio censuit, & habetur expresse cap. dilectus, cap. ex literis, & cap. quidam, decretalium l. 3. tit. 12. Et fuit resolutum sub die 1. Septemb. 1588. quod Concilium loquitur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & ided indigeret dispensatione.

4 *Sed casu.*] Quererebatur, An is qui mandavit aliquem baculo verberari, eo expresse, ne occideretur, si Mandatarius armis percussisset, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc Decretum Concilij, ad eod vt omni Ordine, atque beneficio, & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuo carere debeat? Congregatio censuit

M 2 nega-

Concilij Tridentini
de declaratione
incapacitatis
beneficiorum

negatiuè, & hanc opinionem confirmat. Nauar. in Nauuali. Can. 2. nu. 240. Concilium enim requirit homicidium per industriam, per insidias, & ex proposito.

REMISSIONES.

Vide Nauar. in Man. c. 27. nu. 239. & seq. & nu. 250. Rebuffus dispensat. tit. de corpore vitiatu, ad fin. Fr. Emman. in sum. 1. cap. 179. pag. 439. Nauar. conf. 37. de Temporibus Ordin. P. Henrici in sum. lib. 14. cap. 19. Fr. Ludou. in instruct. conf. p. cap. 93. Salzed. ad Bernard. cap. 94. Nicol. Garc. de Beneficijs p. ca. 11. per rotum P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitenti. li. 30. tit. num. 154.

¶ Sed omni Ordine.] Etiam minori intelligit Cou. in Clem. Si fatus, p. 2. §. 3. n. 5. in fin. P. Henrici in sum. li. 14. c. 19. §. 1. lit. D.

¶ Beneficio.] Quod Episcopus dispensare non possit in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum, tenent Nauar. d. cap. 27. num. 194. vers. Septimò, & num. 240. vers. Quartò, & Conf. 17. de Homicid. num. 2. Gregor. de Valent. tom. 4. disp. 7. p. 19. puncto 3. §. 5. Petr. de Arag. in 2. 2. q. 64. art. 1. in fine, Tolet. in sum. lib. 1. cap. 31. Sayr. de Censuris lib. 6. c. 7. nu. 4. & 15. P. Henrici d. c. 19. §. 1. lit. D. & lib. 13. c. 57. §. 1. vbi videtur contrarium sentire.

¶ Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, &c.] Quod in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali publico, & voluntario, indirectè possit Episcopus dispensare ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum, ad sacros verò Ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultum, affirmant P. Henrici in sum. lib. 14. cap. 19. §. 22. lit. X. Nauar. in Man. cap. 27. num. 240. vers. Quando P. Egid. de Sacram. tom. 2. disp. 18. num. 111. vers. P. Octo Zerol. in praxi Episcop. p. 12. verbo Dispensatio, vers. Tertio, vbi resoluit, Episcopum posse dispensare, vt presbyter homicida voluntarius, qui antea habebat beneficium curatum, illud possit retinere in futurum; & similiter cum Canonico homicida, vt possit interesse choro, & gaudere fructibus Canonatus, vide semper Sayr. de Censuris d. c. 9. n. 20. & 21.

¶ Vel vim vi repellendo.] Vide P. Paul. Comitoli. respons. Moral. lib. 6. quæst. 74. num. 3. Sayr. d. cap. 7. num. 22. vbi resoluit, Concilium in presenti non loqui de illo homicida, qui occidit ob inuincibilem necessitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus est irregularis, ex Clem. Si furiosus, de homicid. iunctis resolutis per Aloyf. Ricci in Collectan. decis. p. 4. Collect. 930. sed de eo, qui eget dispensatione, & per consequens de eo, qui in se defendendo excessit moderamen

ramen inculpate tutelæ; talis enim fit irregularis, quamvis non ea irregularitate, quæ est indispensabilis nisi à Papa, sed illa, quæ ab Episcopo dispensari potest, Sayr. decis. 9. de homicid. Aloyf. Ricci. d. collect. 930. in fine. Vide Nauarr. in Man. cap. 27. num. 239. vers. Secundo, & Conf. 36. in nouis, alias in antiq. conf. 8. sub tit. de homicid. P. Henric. lib. 14. cap. 10. §. 2. & cap. 19. §. 3. Bannes in 2. 2. D. Thom. quæst. 64. art. 8. vers. Ad secundum, Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 173. num. 1. Veg. p. 2. cap. 15. casu 23. vers. Nota. Petr. Nauar. lib. 2. de Restitut. cap. 3. num. 367. optimè de intellectu huius text. P. Valer. Regin. in praxiori pœn. li. 30. tract. 2. num. 112. late Ceneq. pract. lib. 1. quæst. 24. num. 13. cum seqq. P. Egid. de Sacrament. tom. 2. disp. 18. a nu. 73. bene Petr. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 8. de iust. commut. cap. 18. concl. 14. diffi. 1.

¶ *Loci Ordinario*] Capitulo Sede vacante idem concedi docet Beia casuum conscientiar. p. 4. casu 37. vers. Tandem nullus.

* An etiam superiori, vel Prælato Religiosorum, qui dispensare possunt cum subditis suis Regularibus in homicidio casuali virtute suorum priuilegiorum? Affirmant Petr. de Arag. 2. 2. quæst. 64. art. 8. in fine, vbi Mich. Salon. Viual. in Candelab. tract. de Irregul. nu. 329. P. Henric. li. 14. c. 9. §. 3. lit. A. Beia vbi supra, Sayr. d. c. 7. n. 24. Fr. Emm. qu. Regul. tom. 1. qu. 61. art. 9.

¶ *Qui non nisi, &c.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 8. num. 3.

CAPVT VIII.

Episcopus ex priuilegio potens punire subditos alienos, non punit Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, nisi ex proprij clericorum Episcopi aut personæ ab eo deputandæ interuentu.

PRæterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, vt suorum curam negligant: quicumque etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam suam

a sup. ca. 2. & sess. c. ult.

b Conc. Agunt. sub Arnulpho Imperat. c. 14. & 15.

M 3

rele-

incil. Trin
declara
ment in d
1711

182 *Concil. Trid. cum Declarat. & Remiss.*
relederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ inter-
uentu, nequaquam procedere debeat: aliis processus, &
inde secuta quæcumque viribus omnino careant.

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. iuris allegat. 45. nu. 20.

CAPVT IX.

*Beneficia vnus diœcesis, nullo pretextu vniantur beneficijs
alterius diœcesis.*

a. A Dionys.
Pap. vide c.
Constantino,
c. primi, c.
Ecclesiæ, 13.
q. 1. c. Pasto-
ralis, de hi-
quæ sunt a
præl. & inf.
Sess. 24. de
refor. c. 13. in
fi. & c. 17.

b. Sup. Sess. 7.
c. 6. & 7. &
inf. Sess. 24.
de refor. c. 13.
& 15.

ET, α quia a iure optimo distinctæ fuerunt diœceses &
parochiæ, ac unicuique gregi proprij attributi Pasto-
res, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui, suarum
quisque ouium, curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non
confundatur, aut vna & eadem Ecclesia duarum quo-
dam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incom-
modo, qui illi subditi fuerint: β beneficia vnus diœcesis, et-
iam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut limpi-
cia beneficia, seu præstimonja, aut præstimoniales por-
tiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuini
aut numerum beneficiatorum, aut alia quæcumque de cau-
sa alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu Colle-
gio, vel loco etiam pio perpetuò non vniantur: decretum
huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in
declarando.

DECLARATIONES.

β *Beneficia vnus Diœcesis.* Beneficia vnus Diœcesis, alterius Diœ-
cesis non debent beneficijs vniri.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regio. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 1.
mer. 302.

β *Beneficia vnus diœcesis etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ
seu præstimonja.* An præstimonja nominentur beneficia? Affirmati-
ue.

Stephila. de literis gratia, tit. de qual. & statu benef. §. 1. num. 4. & 5. Rebuff. de pacificis possess. num. 9. & in praxi tit. beneficium seculare quod duplex sit, num. 16. Pauin. de Officio, & potest. Capituli Sede vacante, in 1. quæst. 2. partis, sub num. 5. vers. Et idem dicendum, & vide quæ Sals. 23. cap. fin. ibi (vel etiam præstimonium.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quod non sint beneficia Ecclesiastica, euentur Gom. in tract. de spectat. num. 39. Hoied. de incompatib. benefic. p. 2. cap. 7. nu. 11. Petr. Gregor. in instit. rei benef. cap. 11. num. 9. Distingunt alij, quod prima opinio intelligitur de præstimonij, quæ in titulum perpetuum dantur, & habent annexum aliquod obsequium spirituale. Secundam verò procedere dicunt in præstimonij in sola temporalitate consistentibus, aut quæ non dantur in titulum perpetuum. quæ distinctio sumitur ex Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 18. nu. 10. Menoch. de arbitr. casu 201. nu. 55. cum seqq. Hoied. de incomp. benef. p. 2. cap. 8. nu. 11. cum sequent. Flamin. de resig. lib. 1. quæst. 2. num. 123. cum seqq. & lib. 2. quæst. 1. nu. 136. & 137. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. §. 2. nu. 11. Cum tamen omnia præstimonia, præsertim in Hispania, communiter solis Clericis conferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficij, beneficia esse resoluunt Salzed. d. cap. 18. nu. 10. & cap. 62. nu. 11. Nauar. de Orat. cap. 21. nu. 9. Fusc. de Visit. lib. 2. cap. 20. num. 23. Ludou. Lopez, in Instruct. consient. tom. 1. cap. 105. Arag. 2. 2. q. 33. art. 12. Fului. Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 31. nu. 1. Veg. p. 1. sum. cap. 128. casu 13. vers. Sextò, Frat. Eman. in sum. tom. 1. cap. 140. nu. 7. Petr. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 9. ca. 4. concl. 6. diff. 1. Iacob. de Grassis, decis. aurea, lib. 2. cap. 9. nu. 14. P. Azori. instit. Moral. part. 1. lib. 10. quæst. 4. Pat. Soar. tom. 5. de Censuris, disp. 33. sect. 1. nu. 7. quos refert, & sequitur Nicol. Garci. de Benefic. p. 1. cap. 2. num. 117.

CAPVT X.

Regularia beneficia conferantur non nisi regularibus actu aut qui esse debeant.

Regularia a beneficia, in α titulum β Regularibus γ professis prouideri consueti, cum per obitum, aut resignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, γ religiosi tantum illius Ordinis, δ vel is, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

§. c. cum de beneficio, de prob. in 6. l. infra, Sess. ult. cap. 21. circa med. de reg. & mon. Deut. 22. c. cum causam, de elect. l. c. quidam, de App.

M 4

DECLA-

incil. Triu
declara
meat in di
chica

DECLARATIONES.

1. *Religiosis tantum illius Ordinis.* An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueti, conferre etiam sæcularibus qui illius habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, ex hoc cap. Sacra Congregatio die 12. Decembris, 1585. censuit, posse etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & similia simplicia beneficia Regularibus prouideri consueti conferre etiam modo eius Ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur: Abbatias, & beneficia administrationem habentia, non nisi professis, iuxta Canones per Ordinarios inferiores conferri posse. Item censuit, in prouisionibus beneficiorum, quas Ordinarij inferiores faciunt, professis, non esse apponendum decretum (*ex nunc prout extant postquam*) in solis prouisionibus Apostolicis apponi consuetum, & prouisiones faciendas esse purè, & simpliciter ad formam Concilii in hoc capite, vt qui habitum omnino suscipere & professionem emittere teneantur.

Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, etiamsi esset Curatus Regularis, non autem beneficij curati, iuxta dispositionem cap. *Quod Dei timorem, de Stat. Monach.* licet non hodie, cum oblat Concilium Lateranense, ad concordata. Vide not. c. 18. Sess. 24.

REMISSIONES.

Vide Rebuff. resp. 113. & de Nomin. q. 15. num. 25. Selu. de benef. p. 3. q. 11. num. 130. Nauar. Conf. 9. de præbend. Flamin. de Relegatione lib. 4. q. 5. nu. 2. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 34. art. 3. Zeno. in praxi Episcop. p. 2. verbo Beneficia, nu. 5. pag. 35. P. Azori. inl. Mus. p. 2. lib. 6. cap. 4. col. 673. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 8. a prim. Nicol. Garc. de Benefic. p. 7. c. 10. Aloyf. Ricci. in collect. decil. p. 4. collect. 763.

§. *Regularibus professis.* Beneficia Regularia non posse conferri, & uitiis, sed expressè professis, resoluit Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 4.

2. *Religiosis tantum illius Ordinis.* An in defectu Regularium possint beneficia Regularia Clericis sæcularibus conferri? Affirmat Gonzal. d. Gloss. 8. num. 43. Garc. d. c. 10. nu. 16.

§. *Vel is, qui habitum omnino suscipere, &c.* Vide Gonzal. d. Gloss. 8. num. 77. & 78. dicit si sacram Cardinalium congregationem tenuerit: An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueti, conferre etiam sæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur? Sacra congregatio die 12. Decembris.

Decembris 1585. censuit, posse etiam Ordinarios collatores portiones monachales, & canonicas prouideri consuetas, conferre, ne dum eius ordinis professis, sed etiam secularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur. Abbacias tamen & beneficia administrationem habentia non nisi professis iuxta Canones per ordinarios inferiores conferri posse.

CAPVT XI.

Nulli admittantur ad professionem, nisi ut in Ordine ad quem transferuntur, sub obedientia maneat, & beneficiorum secularium, etiam curatorum incapax existat.

Quia vero Regulares, a 1 de vno ad alium Ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiusvis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro 2 perpetuo maneat: ac taliter translatus, etiam si Canonorum Regularium fuerit, 3 y ad beneficia secularia, etiam curata, omnino incapax existat.

2 Addit. ad c. 27. Conc. Agathens.

Concil. Trid. declar. maneat in claustris etc.

DECLARATIONES.

- 1 De vno ad alium ordinem translatis. Omnes cuiuscumque Religionis legitime translatis ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustris Priores, & extra claustrum Procuratores esse.
- Contra Regulares vagantes, de vno in alium Ordinem translatis, agit Episcopus ex hoc decreto, ut ex Bulla Pij V. de translatis.
- 2 Perpetuo. Potest tamen superior dare licentiam translato, ad modicum tempus standi extra Monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.
- 3 Beneficia secularia. Congregatio Concilij censuit, milites regulares militie Sancti Iacobi de Sparha aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia religionis, non esse incapaces beneficiorum secularium, siue simplicium, siue curatorum, nec etiam pensionum.

REMISSIONES.

Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 12. c. 14. q. 12. vers. in Concilio. ^β *Obedientia.* Vide Nauar. Comment. 4. de Regularib. nu. 11. & 12. & 38. cum seqq. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. q. 53. art. 4. ^γ *Ad beneficia secularia etiam curata omnino incapax existat.* Vide Nauar. conf. 9. n. 1. de præb. Rebu. in praxi tit. de dispensat. cum Regularib. nu. 2. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarum, verbo, Canonicus Regularis pag. 129. vbi dicit, quod hoc nulli Regulares, etiam si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus. Verall. decis. 223. Ioann. Aloy. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 104. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. nu. 138. & in praxi obseruari testatur Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gl. 7. nu. 53. vbi refert in hæc verba sacra Cardinalium congregationem censuræ. D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus congreg. Lateran. etiam de licentia sui Generalis, absque permisso Summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq. minus beneficium curatum ad tempus: quam decisionem adde. ad c. Quod Dei timorem, de statu monach. Vide P. Azor. instit. Moral. 6. c. 4. q. 22. & 23.

CAPVT XII.

Solus competenter ex suis dotans, aut de nouo capellam fundans, ius patronatus obtineat.

^a Sess. 25. c. 9.

Nemo, et etiam cuiusuis a dignitatis ecclesiasticae, secularis, quacumque ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut ^β capellam de nouo fundauerit, & consecraverit; seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ^b 2 ius patronatus impetrare, aut obtinere non potest, nisi sit, aut debeat. In casu autem fundacionis, aut dotacionis huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori seruetur.

^b c. pia mor-
tu, cum sequ.
16. q. 7. c. c.
nobis, de iu-
patro. & insti.
sess. vlt. c. 9.
in princ.

DECLARATIONES.

¹ *Aut Capellam de nouo fundauerit.* Si fundatio Capellæ his verbis testatoris: quod Capellanus debeat celebrare dimissa

die nocturne, sicut ceteri Capellani faciunt, An Capellanus hic debeat esse presbyter? Congregatio censuit, his verbis positus in fundatione huius Capellæ, nõ inferri necessario, vt Capellanus debeat esse presbyter.

An cap. hoc intelligendum sit de patronalibus beneficijs nouiter vel in futurum erigendis, an de iam creatis & institutis? Congregatio censuit ex his verbis, hoc c. intelligendum esse etiam de iuribus patronatus, erectis ante Concilium legitime: ideo eorum titulos ostendendos Ordinario, & si apparuerit huiusmodi Iura Patronatus recte acrite cõcessa fuisse, nec ex illis esse, quæ reuocata sunt à Concilio sess. 25. c. 9. de Reform. & data fuisse. ea lege expressa, vt præsentatio fieret Capitulo seu dignitatibus Cathedralis Ecclesiæ, saluum adhuc manere istud ius præsentationis, ex Decreto Concilij sess. 7. c. 13. & sess. 25. cap. 9. Si verò de non simplicibus beneficijs agatur, Congregatio censuit seruandam esse formam præscriptam sess. 24. c. 18.

2. *In patronatus impetrare aut obtinere possit.* Hoc caput debet intelligi, de iuribus patronatus in futurum acquirendis, & erigendis post Concilium: non autem de acquisitis, si in illis factis ante Concilium, præsentatio ex eorum institutione non Episcopo, sed alteri faciendæ erat; nihil enim in his in nouatum est. Porro in exemptis Ecclesijs nõ potest reseruari Institutio alteri, quam Episcopo; nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaq; fungatur Iurisdictione. Neq; Vicarius Episcopi Sede vacante potest instituere præsentatum a præsentis patronis.

REMISSIONES.

^a Vide P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 19. q. 11. vers. Si queras.
^b Aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit. Vide Menoch de Præsumpt. li. 3. q. 90. num. 9.

CAPVT XIII.

Præsentetur beneficiandus ipsi Ordinario, alias institutio sit nulla.

Non liceat præterea a patrono cuiusuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia 2 sui iuris patronatus, 3 nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret, quomodo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsanc secuta, nullæ sint, & esse 4 intelligantur.

DECLA-

a Vide sess. 25
c. 9. illud,
c. c. relatu,
de in. patro.
Conc. Mag-
gantium tem-
pore Arnul-
phi c. 4. Con-
cil. Salerna-
rad. c. 11.

Concil. Tri-
decent.
declara-
tione
1214.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat*] Intelligendum est hoc Decretum, quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona presentati, secundum aliud Decretum eiusdem Concilij sess. 7. c. 13. non autem intelligendum, ut censetur ablata institutio, quam idem Concilium voluit saluam esse omnibus Episcopo inferioribus, ad quos pertinet, ut apparet Sess. 25. c. 9. vers. *quod si ad inferiores.*

2 *Sui iuris patronatus.*] Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Concilium, nec per hoc cap. tollitur dispositio cap. 13. sess. 7. & cap. 9. sess. 25.

3 *Nisi episcopi loci ordinario.*] An probatio quae facienda est ab Episcopo, (etiamsi institutio pertineat ad inferiores, iuxta formam cap. 13. sess. 7. & c. 13. sess. 7.) debeat fieri etiam in beneficijs, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit, etiam in illis beneficijs debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantum in beneficijs Iuris patronatus, an etiam in alijs beneficijs? Congregatio censuit, non requiri in beneficijs simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad superiores.

4 *Intelligentur.*] Non sunt sublatae fundationes, veluti si fundatio Capellae reliquerit institutionem Capitulo.

An pro beneficijs tantum curatis, an etiam, pro alijs beneficijs quibuscumque fieri debeat examen per Episcopum? Congregatio censuit, in illis beneficijs, siue sint Iuris patronatus, siue liberae institutionis, examen faciendum esse ab Episcopis ordinarijs secundum dispositionem Concil. sess. 24. cap. 18. Item censuit, requiri in quibusdam alijs beneficijs, ad quae presentatio, vel electio vel ordinatio facienda sit a quibuscumque alijs personis Ecclesiasticis inferioribus Episcopo, pro ut statutum est a Concilio sessione 7. cap. 13. & Sessione 25. c. 9.

Vbi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum est: etiamsi hoc illi faciant in Ecclesijs, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione: dummodo tamen hoc alias eis legitime conveniat, ita ut hoc non dependeat ab aliquo Iure patronatus quod Decret. Concil. sublatum sit, & pro ut disponitur c. 13. sess. 7. c. 13. sess. 24. & c. 9. sess. 25. de Reform.

An aliquo obtinente beneficium vigore presentationis factae obtinente legitimum ius presentandi, & non sequuta postea institutione per tunc temporis Episcopum, nec demonstratione contra voluntatis eiusdem, declarandum sit per Ordinarium successorem presentationem praeteritam esse nullam, iuxta Concil. Tridentinum hic & sess. 25. c. 9. & pro ut videtur disponere c. illud, &c. praesentat. c. 13. sess. 7. c. 13. sess. 24. & c. 9. sess. 25. de Reform.

de iur. patr. An verò declarandum sit tam presentatum, quam presentantem in excommunicationem incidere, prout disponit *c. praterea, extr. de iure patronat. & can. si quis deinceps, 16. qu. 7. cum aliquot seq.* Congregatio non derogat *d. c. praterea*, & alijs similibus; sed quæ in hac materia disponit, voluit reddere iuri communi.

Dubitatum quoque fuit, quid iuris sit illis, qui presentati & instituti fuerunt, sed non habent Bullas? Responsum est ab eadem Congregatione, sufficere, si aliunde legitime constat de dicta tali institutione: nisi tamen instituti obligati fuissent expedire Bullas Apostolicas; tunc enim obstaret illis Bulla Iulij edita aduersus eos qui possessiones beneficiorum adipiscuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An presentationes quæ factæ fuerunt per Episcopum coram inferiori, scilicet Capitulo Collegiate eiusdem Ecclesie, ex consuetudine, siue ex privilegio; deinde factæ coram Ordinario, sint dicendæ continuatæ prout Concilium requirit *c. 9. sess. 25. attentò maxime*, quod quadam promissio inter utrosque interponitur, scilicet, resignatio causa permutationis in Curia factæ, eum derogatione tamen dicti Iuris patronatus? Congregatio Concilij, (vt constat ex litteris Illustrissimi & Reuerendissimi S. Sixti datis die 4. Februa. 1581.) censuit, si ante Concilium presentationes factæ sint, validas esse, siue ex privilegio, siue ex consuetudine; secus si post Concilium: quod quidem in hoc cap. 13. sustulit privilegium, non autem fundationem.

Rursum quærebatur, An mortuo Episcopo Vicarius generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, potuerit institueri eius litteris? In vna Placentinensium fuit rescriptum, Congregationem Concilij declarasse Vicarium id minime potuisse: quod nota, quia est contra ea, quæ scripsit Pavinus in suo tractatu.

Fuit etiam dubitatum, quid iuris sit illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solum iure legati relictum fuit à quibusdam vt certæ in hebdomada missæ celebrentur, & eorum heredes faciant electionem Sacerdotum qui huiusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit à Congregatione, satis esse, si prædicti heredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

Præterea fuit dubitatum, præsupposito quod aliqui de prædictis inciderent, in censuram, vt dict. cap. *praterea*, an celebrando facti sint irregulares, indigeantque propterea Apostolica dispensatione? Respondit Congregatio, illud *c. praterea, extr. de iure patronatus*, non excommunicare ipso iure, sed dicere excommunicandos esse: quod etiam gloss. *ibi, vers. communionem priuetur*, annotauit: ideo si quis in specie fuit ob causam ab Ordinario excommunicatus, & postea celebrauit, certum est, eum incidisse in irregularitatem, ac ideo dispensatione egere. Est etiam animaduertendum ad eos qui Laicorum electioni consenserunt, quia hos ex eo solo creditur fuisse factos irregulares, gloss. *d. c. praterea*.

Concil. Trium
declara.
neat in
vna ecc.

Vltimò dubitatum fuit, An tolerantia Episcoporum, qui pro tempore fuerunt, & ignorantia, præteritos excuset, maximè cum illa beneficia sunt valde tenuia? Responsum fuit à Sacra Congregatione neutrum excusare. Conquerenti autem Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia, nec expedire Bullas, visum est respondendum, vt priuet eos, qui ita obtinent, adhibitis Vicarijs, qui iurant, vsque dum admonitus Sanctissimus providere possit.

Qui pacificè per triennium aliquod beneficium possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio censuit Anno 1588.

Vide etiam de possessione triennali *Seff. 7. c. 8. In fin.*

REMISSIONES.

Nisi Episcopo &c. Vide Rot. nouam dec. de iure patronatus de iure patron. verbo Competens, n. 64. cum seqq.

CAPVT XIV.

Tractandum de missa, ordine, & reformatione.

Declarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione quam ad xxv. diem Ianuar. subsequentis anni d. lxx. habendam esse iam decreuit; vnà cum Sacramentum Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramentum Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

QUÆ EST QUINTA

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE. XXV. IAN.

M. D. LXX.

Decretum prorogationis Sessionis.

Cum ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè diligentissimeque tractauerit ea quæ ad sanctissimum Sacramentum sacrificium, & ad Sacramentum